

Priemyselný park Trstená - radšej hamovať ako banovať.

Keď sa občanom mesta Detva podarilo odvrátiť hrozbu povrchovej ťažby zlata, všetci sme si vydýchli. Keď sa potom objavil investor z oblasti strojárskoho priemyslu, aspoň väčšina sa potešila, že sa snád' podarí obnoviť prosperitu mesta v tradičnom odvetví, v ktorom majú mnohí miestni občania kvalifikáciu, ale ponuka pracovných miest a konkurencia zamestnávateľov nie je taká ako na západnom Slovensku. Umiestnenie výrobných hál v blízkosti mesta nie je síce príjemné pre jeho obyvateľov, ale pre zamestnancov je to taká výhoda, že sme sa s tým zmierili. Koniec-koncov vzdialenosť od obytnej zóny sa ešte dá považovať za akýsi kompromis. Predaj pozemkov pod trhovú cenu je za takých okolností pochopiteľnou investíciou na podporu investície. Keď sme sa potom dozvedeli, že za utržené peniaze za pozemky sa nevysporiadajú žiadne pozemky v meste, ktoré sú potrebné na jeho rozvoj, ale postaví sa za ne cesta pre investora, už sme to mnohí považovali za premárnenú príležitosť, ale ešte stále sme dúfali, že snád' sa to občanom mesta oplatí.

Dnes sa cez rôzne neoficiálne zdroje na sociálnych sieťach dozvedáme o zámeroch dramatických zmien pôvodného projektu. Priemyselný park sa má rozšíriť na trojnásobok a to smerom k obytnej zóne. Pôvodný zámer 2 výrobných hál pre investora ešte nie je dokončený. Dnes ešte nevieme dopady prevádzky závodu na hlučnosť, na dopravu, na zamestnanosť v meste. Pozemky plánované na bytovú výstavbu nevykupuje mesto, ale investor. Stále dúfame, že negatíva budú vyvážené prínosmi. Zdá sa nám ale veľmi predčasné už dnes schvaľovať výrazné rozšírenie parku za týchto okolností:

1. Investor haly nepotrebuje pre seba. Chce len využiť neuveriteľne výhodné podmienky na ďalšie podnikanie ešte predtým, než budeme poznať negatíva a chce ďalšie plánované haly prenajímať iným výrobcom. Dnes nie je známe, komu budú tieto haly prenajaté, aká výroba v nich bude prebiehať, kto v nich bude zamestnaný. Dnes je pre mnohých investorov skôr problém nájsť lokalitu pre svoju výrobu, pretože občania väčšiny miest sa bránia umiestneniu niektorých typov výroby (gumárenstvo, spracovanie plastového odpadu apod.) v blízkosti ich miest.
2. Park sa plánuje rozširovať práve smerom k obytnej zóne mesta do jej bezprostrednej blízkosti. Tým dôjde k porušeniu pôvodného kompromisného umiestnenia.
3. Vybudovanie prípojnej cesty od cesty hore mestom ukazuje, že môžeme očakávať nárast dopravy cez mesto a dnes nevieme, akú časť bude tvoriť doprava kamiónová. V prípade rozšírenia počtu hál sa situácia s dopravou, hlukom a znečistením na sídlisku stane neúnosnou.
4. Dnes ešte nevieme, aká bude štruktúra zamestnancov v prvých dvoch halách, ale predpokladáme, že veľká väčšina budú regionálni zamestnanci. Veríme, že podpolianski strojár tak nájdu všetci uplatnenie vo svojom obore. Kto ale bude pracovať v toľkých ďalších výrobných halách? Prečo investor skupuje pozemky v meste na bytovú výstavbu? V prípade rozšírenia nám hrozí scenár z miest západného Slovenska, kde vznikli problémové kolónie zahraničných agentúrnych zamestnancov z Rumunska, Srbska a Ukrajiny, ktorí bez rodín vo večerných a nočných hodinách rušia klud, polícia rieši výtržníctvo. Stavebné pozemky budú pre zamestnancov firiem a nie pre občanov mesta.

Od vybudovania priemyselného parku Trstená v jeho pôvodnom rozsahu máme napriek niektorým premárneným príležitostiam pozitívne očakávania. Ale jeho rozšírenie na trojnásobok považujeme bez vyhodnotenia skúseností s jeho reálnou prevádzkou za veľmi predčasné a neuvážené. Najmä je predčasné schvaľovanie rozšírenia parku v územnom pláne mesta, keďže zatiaľ sa ešte stavia pôvodný projekt. Detva si od konca veľkých PPS prežila ťažké časy, ale nepredala sa za kurzy angličtiny ťažbárom. Dnes sa priemyselné investície posúvajú na východ a treba si uvážene vyberať a neschvaľovať toľko hál vopred bez akýchkoľvek skúseností.

Určite nie je šťastné, že sa o takom významnom zásahu do života mesta rozhoduje bez účasti občanov. Veľmi ľahko hrozí, že aj dobre mienená snaha o rozvoj mesta sa postupne obráti v jeho neprospech a mnohé prísluby, ktoré dnes rôzni ľudia dávajú sa neskôr nesplnia alebo sa opäť bez účasti občanov niekde odsúhlasí ďalšia zmena. Veľmi ľahko sa tak Detva dostane do bodu, kedy už bude neskoro plakať. Predsa nám nič nebráni počkať na skúsenosti s plnou prevádzkou a potom otvoriť verejnú diskusiu, v ktorej sa už budeme môcť oprieť o realitu a nielen sľuby. Dobrý projekt sa dá odsúhlasiť aj neskôr.